

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้ประกอบการและนักศึกษาที่มีต่อการจัดการฝึกงานของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการและนักศึกษาที่มีต่อการจัดการฝึกงานของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง

กลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 45 ราย และนักศึกษา จำนวน 172 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลที่ได้ประมวลผลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติคือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Means)

สรุปผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการประเภท บริษัทจำกัด ร้อยละ 28.90 ประกอบธุรกิจประเภท ธุรกิจบริการ ร้อยละ 48.90 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.90 มีอายุ 36 – 45 ปี ร้อยละ 44.40 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 71.10 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 53.30 มีระยะเวลาในการให้ความอนุเคราะห์รับนักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการน้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 42.20 และมีจำนวนนักศึกษาฝึกงานที่รับผิดชอบในแต่ละรุ่น 2 คน ร้อยละ 35.50

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 96.50 มีอายุ 20 – 21 ปี ร้อยละ 79.10 ศึกษาในหลักสูตร ปวส. (สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากระดับ ปวช.) ร้อยละ 64.50 และมีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 3.00 – 3.50 ร้อยละ 40.70

ทัศนคติของผู้ประกอบการและนักศึกษาที่มีต่อการจัดการฝึกงานของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง

จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ มีทัศนคติต่อการจัดการฝึกงานของนักศึกษาในระดับเห็นด้วยมาก ยกเว้นความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกงาน ความเหมาะสมของสัดส่วนในการให้คะแนนการฝึกงานแก่นักศึกษา ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา และความเหมาะสมในการนิเทศการฝึกงานของนักศึกษา มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยปานกลาง

นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการจัดการฝึกงานในระดับเห็นด้วยมาก ยกเว้นคุณลักษณะทางวิชาชีพบัญชีที่นักศึกษาจะได้รับการปลูกฝังจากการฝึกงานในสถานประกอบการ มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกงาน ตัดส่วนการให้คะแนนการฝึกงานแก่นักศึกษา ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา ส่วนการนิเทศการฝึกงาน นักศึกษามีทัศนคติในระดับเห็นด้วยปานกลาง

โดยแยกพิจารณาทัศนคติของผู้ประกอบการและนักศึกษา 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ

ผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์การฝึกงานของนักศึกษาในระดับมาก โดยมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดว่า การฝึกงานจะทำให้ นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากเกี่ยวกับวัตถุประสงค์เรื่อง การฝึกงานจะทำให้ นักศึกษาได้เรียนรู้ เพิ่มทักษะประสบการณ์การทำงาน การบริหารจัดการและพัฒนาวิชาชีพตามสภาพการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ เกิดแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพต่อไปเมื่อสำเร็จการศึกษา และทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติงาน สามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกันระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา

ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์การฝึกงานในระดับเห็นด้วยมาก ในเรื่องที่คุณควบคุมการฝึกงานและอาจารย์นิเทศก์จะต้องร่วมกันประเมินผลการฝึกงาน โดยที่นักศึกษาจะต้องมีเวลาฝึกงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของระยะเวลาการฝึกงานในสถานประกอบการ จึงจะมีสิทธิรับการประเมินผลการฝึกงาน (เกรด) ตามรายวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี ที่นำไปจัดฝึกงาน แต่ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องฝึกงานในสถานประกอบไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน ๆ 20 สัปดาห์

นอกจากนี้ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจรายละเอียดรายวิชาที่นำไปจัดฝึกงานในระดับมากเกี่ยวกับคำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา ชื่อวิชาและจำนวนหน่วยกิตของวิชาที่นำไปจัดฝึกงาน

นักศึกษา

นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์การฝึกงานในระดับมาก กล่าวคือ การฝึกงานจะทำให้ นักศึกษาทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติงาน สามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ เกิดแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพต่อไปเมื่อสำเร็จการศึกษา ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ เพิ่มทักษะประสบการณ์การทำงาน

การบริหารจัดการและพัฒนาวิชาชีพ ตามสภาพการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ และส่งเสริมให้เกิดความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ แต่ทั้งนี้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดเกี่ยวกับการฝึกงาน จะทำให้มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ มีระเบียบวินัย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์การฝึกงานในระดับมาก เกี่ยวกับระยะเวลาฝึกงาน โดยจะต้องมีเวลาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของระยะเวลาการฝึกงานในสถานประกอบการ จึงจะมีสิทธิรับการประเมินผลการฝึกงาน (เกรด) ตามรายวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี ที่นำไปจัดฝึกงาน โดยนักศึกษาจะต้องฝึกงานในสถานประกอบไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียนๆ ละ 20 สัปดาห์

นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ รายละเอียดรายวิชาที่นำไปจัดฝึกงาน ในระดับเห็นด้วยมาก เกี่ยวกับชื่อวิชาและจำนวนหน่วยกิต จุดประสงค์รายวิชาและคำอธิบายรายวิชา

2. ด้านความคิดเห็น

ผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี ที่นำไปจัดฝึกงานในระดับเห็นด้วยมาก โดยรายวิชาที่เหมาะสมในการนำไปจัดฝึกงานคือ วิชาการระบบบัญชี วิชาการเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร วิชาโปรแกรมสำเร็จรูปในงานอาชีพ วิชาโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการบัญชี วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 ทั้งนี้ผู้ประกอบการเห็นด้วยระดับปานกลาง ในการนำวิชาการบัญชีต้นทุน 1 และการบัญชีรัฐบาลไปจัดฝึกงานในสถานประกอบการ

ผู้ประกอบการมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของจำนวนวิชาที่นำไปจัดฝึกงานในระดับเห็นด้วยมากกับจำนวน 1 – 4 วิชา แต่เห็นด้วยในระดับปานกลางกับจำนวน 5 – 6 วิชา

ผู้ประกอบการเห็นด้วยในระดับมาก ในการที่สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพื่อสรุปเนื้อหาและเสริมความรู้ให้นักศึกษาภายหลังการฝึกงาน และสอนพื้นฐานความรู้ก่อนการฝึกงานในสถานประกอบการ

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกงาน ผู้ประกอบการเห็นด้วยในระดับปานกลางกับจำนวน 10 สัปดาห์ขึ้นไป โดยเห็นด้วยในระดับน้อยกับจำนวนน้อยกว่า 10 สัปดาห์

สัดส่วนการให้คะแนนการฝึกงานแก่นักศึกษา ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา ผู้ประกอบการเห็นด้วยในระดับปานกลางกับสัดส่วน 50 : 50 60 : 40 70 : 30 และ 80 : 20 โดยเห็นด้วยระดับน้อยกับสัดส่วน 90 : 10

การนิเทศการฝึกงาน ผู้ประกอบการเห็นด้วยในระดับมากกับจำนวน 1 – 2 ครั้ง และเห็นด้วยในระดับปานกลางกับจำนวน 3 – 6 ครั้ง

ทั้งนี้ผู้ประกอบการมีความเห็นด้วยในระดับมาก ที่นักศึกษาจะได้รับทักษะ ความชำนาญ เหมาะสมกับวิชาชีพบัญชี ตลอดจนจะได้รับความรู้ครบถ้วนตามจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชา ควบคุมไปกับการได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะทางวิชาชีพบัญชีมากที่สุดในด้านความรับผิดชอบ ความละเอียดรอบคอบ ความซื่อสัตย์สุจริตและการมีมนุษยสัมพันธ์ ส่วนความมีวินัย ความสนใจใฝ่รู้ ความอดทนและอดกลั้น การประหยัด การตรงต่อเวลา การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี การแก้ปัญหา และการพัฒนางาน จะได้รับการปลูกฝังจากการฝึกงานในสถานประกอบการในระดับมาก

นักศึกษา

นักศึกษามีความคิดเห็นว่า วิชาการเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร วิชาการบบบัญชี วิชาโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่องานอาชีพ วิชาโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการบัญชี วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 ควรจัดฝึกงานในระดับมาก ส่วนวิชาการบัญชีต้นทุน 1 และวิชาการบัญชีรัฐบาล ควรจัดฝึกงานในระดับปานกลาง

นักศึกษามีความเห็นที่เห็นว่า จำนวนวิชาที่นำไปจัดฝึกงานในระดับมาก ควรอยู่ระหว่าง 1 – 4 วิชา และจำนวน 5 – 6 วิชาในระดับปานกลาง

นักศึกษาเห็นด้วยในระดับมาก กับการที่สถานศึกษาจัดการเรียนพื้นฐานความรู้ให้แก่ นักศึกษาก่อนการฝึกงาน และสรุปเนื้อหาพร้อมทั้งเสริมความรู้ภายหลังการฝึกงาน

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกงาน เห็นด้วยปานกลางกับจำนวน 10 สัปดาห์ขึ้นไป และเห็นด้วยน้อยกว่าจำนวนน้อยกว่า 10 สัปดาห์

สัดส่วนการให้คะแนน ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษานั้น นักศึกษาเห็นด้วย ระดับปานกลางกับสัดส่วน 50 : 50 60 : 40 80 : 20 และ 90 : 10 ยกเว้นสัดส่วน 70 : 30 เห็นด้วยมาก

การนิเทศการฝึกงาน เห็นด้วยมาก กับจำนวน 1 - 2 ครั้ง เห็นด้วยปานกลาง กับจำนวน 3 – 6 ครั้ง

นักศึกษาเห็นด้วยในระดับมาก ที่จะได้รับทักษะ ความชำนาญเหมาะสมกับวิชาชีพบัญชี ตลอดจนได้รับความรู้ครบถ้วน ตามจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชา รวมทั้งมีความคิดเห็นว่าจะได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะทางวิชาชีพบัญชีมากที่สุด ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ การมีมนุษยสัมพันธ์ การตรงต่อเวลา ความอดทนและอดกลั้น ความมีวินัย รวมทั้ง จะได้รับการปลูกฝังในระดับมาก ด้านความสนใจใฝ่รู้ การแก้ปัญหา การพัฒนางาน การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชีและการประหยัด

3. ด้านการปฏิบัติ

ผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษาระดับมาก ในเรื่องการให้นักศึกษา ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการ จัดทำบันทึกการฝึกงานประจำวันเสนอต่อ

ผู้ควบคุมการฝึกงาน เพื่อตรวจสอบและลงนามอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จัดทำรายงานการปฏิบัติงานและนำเสนออาจารย์นิเทศก์เมื่อสิ้นสุดการฝึกงาน ให้การเรียนรู้ด้านการปฏิบัติงาน และให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษาครบถ้วน ตามจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชา จนเกิดความชำนาญและมีทักษะเหมาะสมกับวิชาชีพบัญชี

รวมทั้งปลูกฝังคุณลักษณะทางวิชาชีพ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา และความมีวินัยให้กับนักศึกษามากที่สุด ตลอดจนปลูกฝังการมีมนุษยสัมพันธ์ ความละเอียดรอบคอบ ความอดทนและอดกลั้น การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี ความสนใจใฝ่รู้ การแก้ปัญหา การพัฒนางานและการประหยัด ให้กับนักศึกษาขณะฝึกงานในระดับมากตามลำดับ

นักศึกษา

นักศึกษาศึกษาปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ได้จัดทำรายงานการปฏิบัติงาน เพื่อนำเสนออาจารย์นิเทศก์เมื่อสิ้นสุดการฝึกงาน จัดทำบันทึกการฝึกงานประจำวัน เสนอต่อผู้ควบคุมการฝึกงาน เพื่อตรวจสอบและลงนามอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ได้เรียนรู้การปฏิบัติงาน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจครบถ้วน ตามจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชา จนเกิดความชำนาญ พร้อมทั้งมีทักษะเหมาะสมกับวิชาชีพบัญชีในระดับมาก

รวมทั้งได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะทางวิชาชีพบัญชี ด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความละเอียดรอบคอบ การตรงต่อเวลา การมีมนุษยสัมพันธ์ ความมีวินัย ความอดทนและอดกลั้น ความสนใจใฝ่รู้มากที่สุด นอกจากนี้ยังได้รับการปลูกฝังให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี การแก้ปัญหา การพัฒนางาน และการประหยัดในระดับมากตามลำดับ

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขที่ผู้ประกอบการและนักศึกษามีต่อการจัดการฝึกงานของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง

ด้านความรู้ ทักษะและความชำนาญ

ผู้ประกอบการเสนอแนะให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐานทางการบัญชีที่แม่นยำ เนื่องจากบางรายวิชา ผู้ประกอบการไม่สามารถให้นักศึกษาเรียนรู้ได้โดยละเอียด และควรเพิ่มทักษะความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้น เช่น การใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูป Excel

นักศึกษาให้ความเห็นว่า ขณะฝึกงานนักศึกษาคควรสนใจใฝ่รู้ในงานที่ได้รับมอบหมาย หากไม่เข้าใจควรสอบถามพนักงานของสถานประกอบการนั้นๆ

ด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพบัญชี

ผู้ประกอบการแสดงความเห็นว่า การฝึกงานทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้เพิ่มเติมเรื่อง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การเต็มใจให้บริการในงานที่รับผิดชอบและได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี แต่ยังคงขาดความละเอียดรอบคอบในการตรวจทานงานให้ถูกต้องเรียบร้อย ก่อนนำเสนอผู้ควบคุมการฝึกงาน

ดังนั้นนักศึกษาที่ฝึกงานต้องมีความสนใจใฝ่รู้ในงาน และมีวินัยเรื่องความตรงต่อเวลา มีความละเอียดรอบคอบ และพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น

ด้านระยะเวลาในการฝึกงาน

ผู้ประกอบการและนักศึกษาให้ข้อเสนอแนะตรงกันว่า ควรกำหนดระยะเวลาการฝึกงานให้มากขึ้น ทั้งนี้นักศึกษาเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรจัดให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการระหว่างภาคเรียนที่ 1

ด้านสถานที่ฝึกงาน

ผู้ประกอบการแสดงความเห็นว่า สถานประกอบการยังไม่มีความพร้อมที่จะรองรับนักศึกษาฝึกงานให้ตรงกับรายวิชาที่จัดให้ฝึกงาน ทำให้นักศึกษาอาจได้รับความรู้ไม่ครบถ้วนตามจุดประสงค์รายวิชา นอกจากนี้สถานศึกษาควรให้รายละเอียด ความต้องการในการฝึกงานแต่ละประเภท เพื่อให้สถานประกอบการจัดการฝึกงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

นักศึกษาเสนอแนะว่า สถานศึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาสามารถเลือกสถานที่ฝึกงานได้ตามความต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานประกอบการที่รับฝึกงานด้านการบัญชีโดยตรง และควรจัดให้นักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการขนาดใหญ่ที่มีระบบบัญชีครบทุกระบบหลายๆ แห่ง ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาได้รับความรู้เหมาะสมกับรายวิชาที่เรียนมากที่สุด

การนิเทศการฝึกงาน

ผู้ประกอบการเสนอแนะ ให้อาจารย์นิเทศก์เข้ามานิเทศการฝึกงานในสถานประกอบการมากขึ้น

นักศึกษาเสนอแนะว่า อาจารย์ควรไปนิเทศการฝึกงานอย่างน้อย 2 ครั้ง

การจัดทำรายงานการฝึกงาน

ผู้ประกอบการแนะนำว่า สถานศึกษาควรให้นักศึกษาฝึกงาน โดยไม่ต้องมอบหมายให้นักศึกษาจัดทำรายงานเกี่ยวกับวิชาที่เรียนระหว่างการฝึกงาน สำหรับการจัดทำบันทึกหรือรายงานการฝึกงานของนักศึกษา ที่จะนำส่งอาจารย์นิเทศก์เมื่อสิ้นสุดการฝึกงานนั้น ควรนำมาให้ผู้ประกอบการสอบถามความถูกต้องของข้อเท็จจริง ก่อนนำเสนอให้อาจารย์ เนื่องจากบางครั้งนักศึกษาอาจได้รับข้อมูลที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว หรือนำข้อมูลไปเรียบเรียงตามความเข้าใจส่วนตัว ทำให้รายงานดังกล่าวไม่ตรงกับข้อเท็จจริง และอาจมีผลทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานที่นักศึกษาไปฝึกงานได้

นักศึกษาเสนอแนะว่า ควรลดจำนวนใบงานเกี่ยวกับวิชาที่ฝึกงานให้น้อยลง เนื่องจากงานที่มอบหมายให้นักศึกษาจัดทำในบางหัวข้อไม่สามารถหาข้อมูลได้ในสถานประกอบการ ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกงานอย่างเต็มที่

เรื่องอื่นๆ

ผู้ประกอบการสนับสนุนให้นักศึกษาฝึกงาน เพื่อเพิ่มประสบการณ์ แต่ควรจัดให้มีการพบกัน ระหว่างผู้ประกอบการ อาจารย์และนักศึกษาก่อนการฝึกงาน เพื่อให้มีการวางแผนร่วมกัน จะทำให้นักศึกษาได้ทำงานตรงตามสายอาชีพมากขึ้น และภายหลังการฝึกงานควรให้นักศึกษาได้จำลอง สถานการณ์จริง ที่ได้รับจากสถานประกอบการไปปฏิบัติในห้องเรียน หรืออาจให้นักศึกษามาเล่า ประสบการณ์ในการฝึกงานให้เพื่อนๆ ได้รับฟัง เพื่อให้เพื่อนๆ นักศึกษาได้เรียนรู้การปฏิบัติงานจริง ในสถานประกอบการอื่นๆ เพิ่มเติมจากที่ตนได้รับ รวมทั้งได้มีโอกาสถ่ายทอดปัญหา ข้อบกพร่อง ที่พบจากการปฏิบัติงานจริง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง หรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ การทำงานจริงต่อไปในอนาคต

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ประกอบการและนักศึกษาที่มีต่อการจัดการ ฝึกงานของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง ผู้ศึกษาได้ทราบประเด็น ที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านความรู้ความเข้าใจที่มีต่อการจัดการฝึกงานของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัย อาชีวศึกษาลำปาง

ผู้ประกอบการและนักศึกษาส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การฝึกงาน ตามที่ระบุไว้ในคู่มือการฝึกงานของสำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งชื่อวิชา จำนวนหน่วยกิต จุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชา ของวิชาที่นำไปจัดฝึกงานให้นักศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี ผลการศึกษาครั้งนี้ จึงไม่เป็นไปตามผลการศึกษาของเพียรทอง ธรรมเมืองมูล เรื่องการจัดการฝึกงานของนักเรียนแผนกพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนสออดพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า สถานประกอบการขาดความรู้ ความเข้าใจ วัตถุประสงค์ของการฝึกงาน

สำหรับหลักเกณฑ์การฝึกงานของนักศึกษา เกี่ยวกับระยะเวลา การวัดผลและประเมินผล การฝึกงาน ตามรายวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี ผู้ประกอบการและนักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ เป็นอย่างมาก ซึ่งแตกต่างไปจากผลการศึกษาของสุดเขต เลิศสกุลณี เรื่องการติดตามผลการฝึกงาน

ของนักศึกษา สาขาวิชาช่างเทคนิคการทอผ้า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิค ลำปาง ด้านการประเมินผลการฝึกงาน ซึ่งนักศึกษาฝึกงานและหัวหน้างาน มีความคิดเห็นเหมือนกันว่า อยู่ในระดับพอใช้ อาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นว่า อยู่ในระดับควรปรับปรุง

ด้านความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการฝึกงานของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง

ผู้ประกอบการและนักศึกษาส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า สถานศึกษาควรนำ วิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชีไปฝึกงานจำนวน 1 – 2 วิชา และวิชาที่เหมาะสมมากที่สุด ในการนำไป จัดฝึกงานคือ วิชาการระบบบัญชี รองลงมาคือ วิชาการเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร และควรจัดการเรียน การสอนพื้นฐานความรู้ให้แก่ศึกษาก่อนการฝึกงาน พร้อมทั้งสรุปเนื้อหาเพื่อเสริมความรู้แก่นักศึกษาภายหลังการฝึกงาน สำหรับสัดส่วนการให้คะแนนการฝึกงาน ระหว่างสถานประกอบการ กับสถานศึกษา ควรเป็น 70 : 30 โดยอาจารย์ควรไปนิเทศ 1 – 2 ครั้ง

ส่วนด้านความรู้ ทักษะและความชำนาญ ผู้ประกอบการและนักศึกษา มีความคิดเห็น เหมือนกันว่า นักศึกษาจะได้รับจากการฝึกงานครบถ้วนตามจุดประสงค์รายวิชา คำอธิบายรายวิชา และเหมาะสมกับวิชาชีพบัญชี ทั้งนี้ผู้ประกอบการให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มทักษะความรู้ ด้านคอมพิวเตอร์และให้มีความรู้ทางการบัญชีที่แม่นยำ เนื่องจากในบางรายวิชาสถานประกอบการ ไม่สามารถให้นักศึกษาเรียนรู้ได้โดยละเอียด พร้อมทั้งจะได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะทางวิชาชีพบัญชี ด้านความมีวินัย ความสนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ ความละเอียดรอบคอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทนและอดกลั้น การประหยัด การมีมนุษยสัมพันธ์ การตรงต่อเวลา การแก้ปัญหาและพัฒนางาน ตลอดจนการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชีควบคู่กัน ไป โดยผู้ประกอบการเสนอแนะว่า ควรเพิ่มเติม ในเรื่องการเต็มใจให้บริการในงานที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เจ้าของ สถานประกอบการ ที่ต้องการให้สถานศึกษาเน้นการสอนทักษะเพิ่มเติม และเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามผลการศึกษาเรื่อง แนวทางความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในการจัดการฝึกงานสำหรับนักศึกษา โรงเรียนเชิงใหม่เทคโนโลยีของนัฐวุฒิ อัมพรศักดิ์ รวมทั้ง ผลการศึกษา เรื่องหลักจริยธรรมกับการจัดทำบัญชีของสำนักงานรับทำบัญชี ในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ ของชลดา ชาดิสุทธิ ซึ่งกล่าวว่า สำนักงานบัญชีได้ให้ความสนใจและตระหนักถึง ความสำคัญของจริยธรรมว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ที่จะสร้างคุณค่าและนำพาธุรกิจให้ประสบ ผลสำเร็จอย่างมั่นคง

สำหรับระยะเวลาการฝึกงานใน 1 ภาคเรียน (20 สัปดาห์) ผู้ประกอบการและนักศึกษา มีความเห็นแตกต่างกันกล่าวคือ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรฝึกงาน 10 – 12 สัปดาห์ แต่นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ควรฝึกงาน 15 – 16 สัปดาห์ และเสนอแนะว่า ควรกำหนดระยะเวลา

ในการฝึกงานให้มากขึ้น โดยนักศึกษาเสนอแนะว่า ควรฝึกงานระหว่างภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา

นอกจากนี้แล้วผู้ประกอบการบางแห่งให้ข้อมูลว่า สถานประกอบการยังไม่มีความพร้อมที่จะรองรับนักศึกษาฝึกงานให้ตรงกับรายวิชาที่จัดฝึกงาน อาจส่งผลให้นักศึกษาไม่ได้รับความรู้ครบถ้วนตามจุดประสงค์รายวิชา ดังนั้นสถานศึกษาควรให้รายละเอียดความต้องการ ในการฝึกงานแต่ละประเภท เพื่อให้สถานประกอบการจัดฝึกงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และจัดให้มีการพบกันระหว่างผู้ประกอบการ อาจารย์ และนักศึกษาก่อนการฝึกงาน เพื่อให้มีการวางแผนร่วมกัน จะทำให้นักศึกษาได้ทำงานตรงตามสายอาชีพ ทั้งนี้ นักศึกษาเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการหลาย ๆ แห่ง เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้หลายด้านหรือหลายระบบ

ผู้ประกอบการและนักศึกษาเสนอแนะว่า อาจารย์ผู้สอนควรลดปริมาณงานที่มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้า และจัดทำรายงานระหว่างการฝึกงานให้น้อยลง เพื่อให้ศึกษามีโอกาสเรียนรู้งานในสถานประกอบการได้มากขึ้น

ด้านการปฏิบัติที่มีต่อการจัดการฝึกงานของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษา

ลำปาง

ผู้ประกอบการและนักศึกษา มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกงานสอดคล้องกัน ในเรื่องการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการ การจัดทำบันทึกการฝึกงานประจำวัน เสนอต่อผู้ควบคุมการฝึกงาน เพื่อตรวจสอบและลงนามอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งจัดทำรายงานการปฏิบัติงาน เพื่อนำส่งอาจารย์ที่ปรึกษาเมื่อสิ้นสุดการฝึกงาน และได้เรียนรู้การปฏิบัติงาน จนเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญ เหมาะสมกับวิชาชีพบัญชี ไปพร้อม ๆ กับการปลูกฝังด้านความมีวินัย ความสนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ ความละเอียดรอบคอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทนและอดกลั้น การประหยัด การมีมนุษยสัมพันธ์ การตรงต่อเวลา การแก้ปัญหาและพัฒนางาน ตลอดจนการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นไปตามผลการศึกษาของต่อลาภ สุขพันธ์ เรื่อง คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

สำหรับผู้สนใจศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการและนักศึกษาที่มีต่อการจัดการฝึกงาน ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังวิชาชีพสาขาอื่น ๆ เช่น สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ สาขาศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาเลขานุการ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ หรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เนื่องจากวิธีการเรียนรู้หรือวิธีการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์มีความแตกต่างกัน